

NEKEM ÉRMEGEM

NAPJÓ

Előfizetési árak

Hatyében:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1-50 K.
1 évre	3 K.	1 évre	4-50 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-tér 1.

TELEFON 202.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felolvasó szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

A nők kötelessége.

A Szociális Missziótársulat legutóbbi körlevelében dr. Prohászka Ottókar megyéspüspök a következőket írja a nők háborús munkásságáról.

Mindenfelől a komoly nagy munka kötelessége s a felelősség tudatát szól hozzánk. Ez szól hozzánk felülről, hol a jobb módúak élnek és nyögnek; ez hangzik fel alulról, hol a munkástársadalom rétegei küzdenek. Nekünk mind a két fronton, a felsőn épügy, mint az alsón, sok a dolgnak s hogy mi volna az, arra most nem én magam, hanem két hozzáim intézett levél mutasson rá.

Az egyik levelet egy előkelő hölgytől veszem, aki a többi közt így ír: „Kérem ne vegye rossz néven, hogy zavarom, de le akarok valamit írni, valamit szinte feleletül azokra a buzdításokra, melyeket a Szociális Missziótársulat körleveliben kegyedtől veszek. Méltóságod talán azt hiszi, hogy a háboru az embereket jobbakká tette, pedig dehogy tette, nekem legalább az a benyomáson, hogy főleg az asszonyok ellen sok a kifogás. Tisztelet a kivételnek, de túl sokan vannak, akik szinte úgy érnek, mintha fölszabadultak volna s élni akarnak világiukat. A férfiak küzd és szenved, ők meg mulatnak — néha a szeparkéba is elvetődnek, úgy egymásközt is berognak. Az ékszerészek soha annyi arany-neműt s drágakövet el nem adtak, mint most. — A divatot illetőleg végre kiküszöbölték a szűk, hasított szoknyákat, de most már lényos rövid aljakban járnak, libegő, bő ruhában, mint a futó bolondok; úgy látszik, megtoldják a bőségben, ami kurta a rövidségben! Hát mikor toldjuk meg a hiányos józan érzékünket? Oly szomorú dolog, hogy hangadó, főrangú hölgyeinknek nincsen józólásuk és bátorságuk (már van!), hogy megteremtsek egy pár évre terjedő divatot s hogy a demimonde-ok után kell iramodnunk, ha a sok kiöltözött hölgy közt nem akarunk úgy festeni, mint valami régi divatkép.”

Szívesen teljesitem a levelőrnök kívánságát s rámutatok itt a föladataira, mely kötelességévé tette a vezető osztályoknak a divat s a rossz izlés hóbortjaival szembezállni! De most hát ki a fronton! A mozgálmegindult, — legyen sok bator követője a Szociális Missziótársulat nagy táborában is! Ezzel szembeállított egy szociális képet az alsó fronton, a társadalmi nyomorúság front-

járól. Onnan ezeket írják: „Nem képzeheti, mennyi tett-vagy és élet izgomozog bentünk s hogy mily célok s terv járnak a fejünkben! Látjuk ugyanis a munkásnők nyomorúságát s sorvasztó nyomorúságát, — látjuk, hogy mint küzdenek szegénykék a folyton félelmetesebben tornyosuló hullámokkal; látjuk a tüke kapzsiságát s szivtelenségét, mely vérüket szívja ki; látjuk sápadt arcukat, melyekre a tüdővész festi ijesztő rózsákat, — ó, látunk, száz és ezer meg ezer száma szomorú s el-elmerülő embersorsokat.

Azután látjuk ezt a kereszténynek keresztelt, ezt a humanitásnak mondott kultúrát, mely dikciójzik, de nem tesz, — melynek éreznie kellene legalább, de ahelyett a statisztikával beéri s vagy közömbös, vagy sóhajtozik. Azalatt az emberanyag véz, s lelkek keserednek, a szívek lázadnak, a gyermekek sorvadnak és — kibontja

a fekete látóhatáron vörös zászlaját a szocializmus.

Az a szocializmus, mely erkölcsben ép oly állatias, kegyetlen s üres, mint a nyuzók erkölcsé. — Ez ellentétek közt száll meg minket a tettvagy, — megacélozza lelkünket a bátorság s érezünk valamit abból, amit az apostolok és vértanúk éreztek. Nem csüggedünk, — az ellenséggel sikra szállunk s minél nagyobb a hatalma, annál igyekvőbbek, tanulmányosabbak s szorgalmasabbak akarunk lenni. Harcolunk testvéreinkért; harcolunk a munkásnők felszabadításáért, felszabadításért éhbérek, zsarolás, elnyomás alól! Harcolunk, mert ezt ugyancsak Isten akarja!

Ime, két levél a két fronton, — a jobb mód s a nyomorúság frontjáról! Ne huzza ki magát senki a kötelesség zászlója alól; itt is törvény az általános védkötelesség. Védjük meg társadalmunkat s testvéreinket!

A világháború.

Wilson a békéért.

Wilson egy nagy népszerűséggel komolyan beszélt a békéről.

Hogy komolyan: azt újra meg újra meg kell mondanunk, akár hadakozó, akár semleges, a békéről beszélt, még mindég háborút csinált ésháborút akart is.

Mindenestre van a Wilson beszédeinek egy figyelemre méltó része. Azt mondja; a két fél nem bír egymással — a birkának nincs már értelme, próbáljanak hát egyezkedni. Nem kutatjuk, hogy valóban így van-e s hogy lehet-e a helyzetet így látni, ha mint Bethmann oly jól mondja: ráneznek a harc-téri térképre. Azt sem festgetjük, hogy ha így volna: nem volna-e része ebben annak, hogy az entente bírok közben élvezte Amerika teljes segítségét, mely mitőlünk teljesen el volt vonva. Akármint áll: mindenesetre nevezetes, hogy Sir Edward, Grey barátja úgy látja a nagy világbirkózás való helyzetét, hogy a két fél közül egyik sem bír egymással.

Általános előnyomulásunk az olasz fronton.

Campolongo páncélerőd kezeink között van.

Csapataink közelebb jutottak a Val d'Assahez és a Posinavölgyhöz.

A támadás megkezdése óta 24.400 elaszt, köztük 524 tisztet fogtunk el, 251 löveget, 101 gépjeggyvert és 16 aknavetőt zsákmányoltunk.

Ami az állam kötelessége lenne.

Csecsemő- és anyavédelem.

Az anya és csecsemővédelem terén minden államkötelességet is elmulasztott, — a társadalom által nyújtható segélyadót elő kell mozdítanunk, azonban jegyezzük meg, hogy minden dolgok szép kísérletek, de az anyavédelem szempontjából elégtelének. Amíg a gyermekes anya kénytelen a házon kívül kényerelt megkeresni, addig még mindig csak a kezdet kezdetén vagyunk. Ami eddig e téren történt, az mind csak jószívű magánosok vagy, humánus vezetés alatt álló üzemek műve. Pedig ilyen életbevágó kérdést nem lehet egyesek kénye-kedvére, vagy jószívűségére bízni. Itt az állami beavatkozás elkerülhetetlenül szükséges.

Törvénnyel kell intézkedni az anyák védelméről. Maga az állam járjon elől jó példával és kényszerítse a magánvállalatokat is arra, hogy a családos embereknek nagyobb fizetést adjanak. Azonkívül államilag hozzák be a kötelező anyasági biztosítást, hogy ennek alapján minden asszony anyaság esetén tisztességes segélyt és szoptatási díjat kapjon. Németország e téren is eléggé vezet. Még a kötelező biztosítás ugyan itt sincs meg, de azért 1915-ben a német bizodalom minden anyának 13 hónapi szoptatási díjat adott. Az eredmény nem is maradt el. Az előző 1914. évhez hasonlítva a csecsemőhalandóság lényegesen

csökkent. De a német anyavédelem harcosai ezzel még nem elégedtek meg. Tovább küzdenek a kötelező anyaság biztosítás megvalósításáért.

Tervük szerint minden férjes asszony tíz évig lenne köteles minimális biztosítási díjat fizetni. Ezért azután anyaság esetén heti 40 márika segélyt és heti 40 márika szoptatási díjat kapna. Ez a hatalmas segítség (együttvéve havi 320 márika) megmentené az anyát a mindennapi megélhetés gondjaitól és lehetővé tenné, hogy otthon maradhasson és kizárólag gyermekei gondozására szentelje idejét. Jó táplálék mellett gyermekét is maga szoptathatná; ez pedig orvosszakértők egyöntetű véleménye szerint igen nagy fokban csökkentené a gyermekhalandóságot és javítaná az életben maradók értékét is.

Természetesen ez az intézmény egymagában — függetlenül sok más rendezésre való szociális kérdéstől — nem fog megvalósulni. Gyökeresen meg kell változni a jelenlegi hivatalos állami gondolkodásmódnak, amely anyagi haszon miatt feláldozza polgári testi és lelki egészségét. Megengedi, hogy néhány milliónyi nyereségért testet-lelket sorvasztó alkoholizmus és egyéb néprontó nyavalyok meggyógyítsák az egészséges, erős jövő generáció kifejlődését.

Mindaddig, míg az állam nem emelkedik a szociális gondolkodás nagyobb magaslataira és nem mutat nagyobb megértést a különféle égető kérdések — köztük az anyavédelem — irányában, addig az állapotok a gyermekhalandóság terén csak rosszabbodhatnak.

A gyermekvédelem és az anyavédelem ugyanis egymást kiegészítik. A társadalmi uton alakult egyesületek enyhíthetnek ugyan valamit a bajon; de a végleges rendezés mégis az államra vár. Mihelyt az állam helyes szociálpolitika ösvényére lép és a maga legbensőbb ügyének fogja tartani az anyák védelmét, biztos reményünk lehet egy erős, egészséges jövő nemzedék kifejlődésében.

Zsírjegyek is lesznek. Megírta, hogy a város Marschall Nándor hentesiparossal szerződést kötött, amely szerint Marschall 400 darab sertés kímérésére kötelezi magát a maximális árak mellett s ennek fejében kucorikat kap a sertések hizlalására. A közelméleti bizottság úgy határozott, hogy a zsírjegyek szerint zsírjegyeket is hoz forgalomba, amelyek a városban kaphatók a zsírjegyekkel együtt. A zsírjegyek azonban csak egy napra szólnak, amelyen dátummal vannak ellátva, csakis azon a napon lehet vásárolni velük.

Egyes szám ára 4 fillér.

HIREK.

— Apró magyarok a vértés vitéz. Csütörtökön délelőtt ismét ünnepe volt a vértés vitéz szobornak, a Göbel János György téri, selyemutcai és a tóvárosi elemi iskolák növendékei jelentek meg tanítóik vezetésével, hogy hazafias kötelességüket lerójják. Az ünnepélyt ének-szám vezette be, amely után Velinck László mondott beszédet az apró magyaroknak arról a kötelességről, amellyel a rokkantak, elesettek, özvegyei és árvái iránt mindnyájan tartozunk. Utána mindegyik intézetből egy-egy növendék szavalt adott elő. A kedves kis ünnepély énekszámával s a szögek beverésével végződött.

— Nyolcvannégykoronába került. Kivételesen nem piaci árdragításról van szó, például egy hizott ludról, amelyért a kizsákmányolás nyolcvannégy koronát szokott kérni. Az irás-olvasási vizsgálatok költsége az a nyolcvannégy korona, amelyet a miniszter kiutalt a városnak. A bölcs kormányzás ugyanis egy határozott, hogy a kévviseleválasztói jog igazolásához szükséges irás-olvasási vizsgálatokat a háború alatt is meg kell tartani. Hogy a Vizsgázók a harcúterén vannak s azok bizony nem érnek rá haza jönni egy kis irás meg olvasási próbára, azzal ugyan senki sem törődött. A fő a törvény betűinek megrágása volt. Ez szerint pedig minden évben kell vizsgának lenni. És volt is. Nem ugyan vizsga, csak vizsgázató bizottság, mert a legtöbb helyen senki sem jelentkezett. Székesfehérvárott meg csak akadt egy-kettő. Szóval nálunk megszolgálták a napi diját.

— Hósi halál. Keller Vilmos 17. honvédegyalgezerredbeli számvivő őrmester, Keller Vilmos simor-utcai szabómester fia, a háretőren hósi halált halt. Holttestét hazaszállítják s jithon helyezik nyugalomra.

— Hadilótékonyág. Dr. Hajós Rezső ügyvéd fivérének elhalálása alkalmából a székesfehérvári özvegyek és árvák javára 400 koronát, a város szegényeinek pedig 200 koronát adományozott. Ez utóbbit Dr. Sára Gyula polgármester fogja szétosztani.

— Uj apácákat kap az árvaház. Mint ismeretes, az árvaház vezetősége az apácák mostani létszámának négyvel való felemelését kérte, mert a megnagyobbodott új árvaház vezetésére a régi létszám kevésnek bizonyult. A város törvényhatósága pártolólág terjesztette fel a kérelmet a bellügyminiszterhez, aki a már kezelt leiratában helyben hagyja a város törvényhatóságának intézkedését.

— Halálozás. Fried Salamon föld-birtokos Budapesten 86 éves korában meghalt. Holttestét Székesfehérvárra szállítják s pénteken délelőtt 11 órakor fogják temetni. Fried Salamon egyike volt azon mecénásoknak, akik a székesfehérvári neolog iskolákat hatalmas templomát építették.

— Akik a frontról jöttek érettegeznél. Tavaly ilyenkor kellett bevonulni tanulmányaikat abbahagyva több székesfehérvári diáknak. A diákok a főgimnázium, főreáliskola és a felső kereskedelmi iskola növendékei voltak és a hetedik illetve a közép-ső kereskedelmi osztályt végezték mentek el a harcúterre, Most egy hónapra hazajöttek, hogy részt vegyennek azon a tanfolyamon, amelyet a vallás és közoktatásügyi miniszter a részükre létesített. A miniszter egyuttal megegyezve a hadügyminiszterrel, megengedte, hogy mindazok a középiskolai tanulók, akik a hetedik, azaz a közép-ső kereskedelmi osztályt befejezték május huszonötig, szintén részt vegyennek a tanfolyamon, amely május huszonötödiktől június huszonötödikéig tart.

— Munkaközvetítési ankét. Az ipari, bányászati, kereskedelmi hatósági munkaközvetítés módozatáról Budapesten ankétet tartanak. Székesfehérvár részéről Kovács A. Sándor, a segélyiroda elnöke fog részt venni.

— Sebesültek érkeztek. Hosszu s több hónapi csend után újabb sebesültek érkeztek Székesfehérvár hadikórházába. Tegnap egy kórházvontat 190 sebesültet hozott az olasz frontról, akiket az olasz frontról, a kiket a hadikórházakban helyeztek el.

— Olcsóbb lesz a gyógyszer. A gyógyárak, amelyek a háború alatt rendkívül megráduáltak, a közeli jövőben olcsóbbak lesznek. A monarchia két kormányának közbejárása a német kormánytól sikerre vezetett. A gyógyyszerárak csökkenése körülbelül július augusztus hónapokra várható.

— Drágasági pótlék — tennis. Ne tessék azt gondolni tisztelt szerkesztő ur, hogy ezt a két dolgot valamiképen összefüggésbe akarom hozni egymással, csupán a kettőről a városi elnökség megbeszélését külön-külön, illetve ezen egy levelemben. Először tehát a drágasági pótlék. Az ön lapjában olvastam, hogy a zsidó hitközség a folyó évre 50 százalék drágasági pótlékot szavazott meg funkcionáriusai részére. Mikor a szerény kis hírekskérő estek szemem, szerettem volna a hitközség vezetőiből valamenyivel meleg kézszorítást váltani s a legőszintebben a találati nekik, hogy végre akadnak emberek, akik megértik azt, hogy mit jelent a háború alatt fixizetésből élni, a petrezselevymtől a fogványig mindent pénzért vásárolni. De mást is szerettem volna. El akartam ugyanis küldeni ezt a hirt Tisza Istvánnak, meg a többi sorsunkat intéző hatalmasságoknak, hogy a székesfehérvári zsidó hitközségtől tanuljanak belátást, méltányosságot, igazságosságot. Szerettem volna elküldeni Székesfehérvár törvényhatóságának is, névszerint valamenyij tagjának, azok is tanulhattak volna belőle. Azután még sokfelé el akartam küldeni ezt a kis hírekskét. Szándékomról azonban lemondtam. Mit költsek papírosra meg bélyegre, mikor ugy is

hiábavaló lenne. Minek csináljak ilyen kiadást magamnak, — gondoltam — mikor nekem csak nyomatult néhány százalékot szavaztak meg háborús pótléknak csufoit megsegítés címén és amelyet még ma sem kapok, mert a miniszter — mint hallom — vonakodik jóváhagyni. Ne is hagyja jóvá a miniszter, ne is szavazzanak meg nekünk agyonéhezettett fixizetéseseknek semmi pótlékot. Nyomorításnak benünket teljesen tönkre, szípolozzák ki teljesen a vérünket, cserezézzék ki a bőrtünket, s kitömvé tegyennek bennünket a hadi muzeumba ezzel az aláírással:

A világháború birkatürelmü fixesei. Én alulírott, szegény háborús pótlékos fixes tegnap vacsora helyett sétálni mentem a lövészkerbte. Tetszik tudni szerkesztő ur, ott sok tennispálya van. Persze tenniszeznék is. Még perszebb, hogy angolul mondják a szavakat. Pedig én legeslegperszebben egy találmán helyeznek, ha magyáruul mondanák. Ugyan miért nem lehetne magyarul mondani? Talán akkor már nem olyan érdekes? Az előkelőségéből veszt a játék? Vagy hát miért? Tisztelettel Figyelő.

— Vak katonáknak. Schafüt László 40 fillért adományozott a vak katonáknak. Átadtuk a Hadsegélyzőnek.

— Kereskedőink és a közönség, akik bármilyen ajándék tárgyat szándékoznak felajánlani a székesfehérvári és fejérme gyei Hadsegélyző pünkösdi kerti ünnepélyére, sziveskedjenek a hivatalos helyiségbe (Városház, Kosuth utca, földszint) minél előbb beküldeni, ahol nyugta ellenében átveszik s hirlapjag közönik meg. A vidékről postán tessék beküldeni.

— A befőtt. Gyümölcs vagy főzelék, amit tölire el lehet tenni, már most a kád, de a befőtt igazi szezonjára csak ezután lesz itt javában. A befőzéshez pedig cukor kell, így tudják a gazdasszonyok. Pedig nem kell okvetlenül cukor a gyümölcs konzerválásához. Jó lesz ezt tudni, amikor fejenkint csak szűken kimért cukoradagokat kaphatunk. Koncentrált oldatban a cukor konzerválóan hat, de higitott cukoroldat inkább veszélyezteti a gyümölcs szívósságát, mert a sterilizálás könnyen idezi elő a megsavanyodást. Jól tudják mindezt a gyümölcsiggyárosok s a gyümölcsüzret idején előbb cukor nélkül készítik elő félig az anyagot, s csak mikor szállításra üvegekbe töltik, adják hozzá a cukrot. A háztatások tanulhatnak ebből s a gyümölcsöt és főzeléket legjobban az ismert konzerváló apparátusokkal őrizhetik meg tölire. Megfelel a jól elzárt boros vagy sörös üveg is a gyorsan romlandó gyümölcs konzerválására. Es ennek a cukortalán eljárásnak még az az előnye is van, hogy ha egy üveg elromlik, ami egyébként ennél a módszernél még ritkábban fordul elő, legalább nem vész kárba a cukor.

— Hadiposta. Kovács János 17. honvédegyalgezerredbeli katona még 1915. májusban eltűnt. Egy év után most irt Oroszországból, hogy hadifogoly és elég jól érzi magát.

— A nyers petróleum felhasználása tilos. A miniszterelnök rendeletileg megtiltotta, hogy a még fel nem dolgozott, nyers állapotban levő ásványolajat tüzelésre és motorok hajlására felhasználják. Ugyiszintén tilos a nyers olajból közvetlenül olajgázot előállítani. A rendelet megszegése kihágást képez.

Aki a hadiárvékat szereti, az a dr. Prohászka Ottokár hadiárvéház levélzáró bélyegjeit használja. Kapható a szerkesztőségben és az üzletekben.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazon jó barátok, rokonok és ismerősök, kik felejtethetlen jó fiunknak temetésén megjelentek, koporsójára koszorut és csokrokat küldtek, ugyiszintén azon kedves lányok és fiatal embereknek, kik a temetés fényét megjelensükkel emelték, fogadják soha nem szűnő hálás köszönetünket. *Lencsés József és neje.*

Szulamit, bibliai legenda, jön!
Szulamit, a leppazarabb filmattrakció, jön!

Szulamit, a kelet leánya, jön!
Bojtorjánhajszesz korpasodás, hajhullás ellen kitűnően bevált szer, üvege 1 korona 30 fillér. Kapható Szűcs Róbert Magyar Korona gyógy-szertárában Kossuth u. sarkán.

Az Apolló mozgószínház hírei.

Mikor béke lesz. Ez a címe annak a legújabb három felvonásos kinemaszkeccsnek, melyet pénteken és szombaton mutat be az Apolló színház. A pompás, hangulatos kis darabnak, mely két szinpadit és egy filmképre oszlik. Forgács Antal a szerzője. A darabnak, melyet a legújabb hírek előztek meg, a fővárosban zajos sikere volt. A kritika a legszeb elismerés hangján emlékezett meg róla. A darab poétikus tárgya mindvégig lebilincseli, magával ragadja a hallgatót és viszi a dicsőséges béke, a boldog, szebb jövő felé. A szkeccshez irt énekszámok, melyek Komjáthy Károly sikeült szerzeményei, osztatlan nagy tetszésre fognak találni; kiállják a versenyt a legnépszerűbb, legdivatosabb dalokkal is. A szereplők a fővárosi szinpadok elismert erősségei. Hisszük, hogy a „Mikor béke lesz,” mely mindnyájunk közös régőhajtott vágya, nálunk is megérdemelt sikert fog aratni. Jegyek előre válthatók Krausz Verona tőzsdéjében.

Az Uránia mozgószínház hírei.

Akik kettén szeretnek. Egy bájos magyar film került ma, pénteken egy napos műsor keretében az Uránia vásznára. A darab a fővárosi élet forgatagában játszódik és élethűen tárja elénk a nagyvárosi élet egyes mozzanatait, melyet elsőrendű magyar színművészek játéka tesz élvezetessé.

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és szines barchetok karton, schiffon és damastból. Különléle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Ágy- és asztalterítők, szőnyog- és matracszövetekből.

OLASÓ

szabott árak

— **Crème de lactaine** saját nemében páralan hatású arcbőrsejítő, finomított készítmény, ezen tekintéssel teljesen ártalmatlan, a bőrt egyszerű használat után bárszony puhává teszi, pattanásokat, szepőket, májfoltokat gyorsan elmulasztja. Kapható **Szűcs Róbert** Magyar Korona Gyógyszertárban Kossuth-utca sarkán. Ára 1 kor. 20 fillér.

Székesfehérvári fémátvételi bizottság.
5918, 5919/1916. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter urnak a 7861/62. eln. 20. b. 1916. számú rendeleteit az **ólomnak és ólomtárgyaknak, valamint ónnak és óntárgyaknak** igénybevétele és azok részbeni beszolgáltatása tárgyában tudomásulvétel végett ezennel közzéteszem és felhívom az érdekelteket, hogy beszolgáltatási kötelezettségüknek eleget tegyenek.

Székesfehérvár, 1916. évi május hó 20-án.

Námessy János

tanácsos, a székesfehérvári fémátvételi bizottság elnöke.

1. §.

Az ólomnak és ólomtárgyaknak, ugyancsak az ónnak és óntárgyaknak az 1916. évi június-hó 1-5-ig napján meglevő azokból a készleteiből, amely készletek elidegenítésük, feldolgozásuk és egyébként való felhasználásuk tekintetében a minisztérium 1449/1916. M. E. számú (alantabb egész terjedelmében közölt) rendeletével megállapított korlátozások alá esnek, az alább megjelölt mennyiségek a 2. §-ban megszabott kivételekkel a jelen rendelet erejénél fogva hadicélokra igénybevételek és azokat az 1916. évi június hó 1-15. napja közötti időben a 4-6. §-ok közlőbbi rendelkezései szerint be kell szolgáltatni.

Ezek a mennyiségek a következők:

1) a nyersfém, ócskaanyag és hulladékok alakjában levő ólom (kemény ólom is), továbbá a be nem épített, vagy fel nem szerelt ólom (kemény ólom is), lemezek, drótok, csövek, rudak, táblák, lapok és nyersöntvények készleteinek 80 százaléka, illetőleg az 50 kg.-nál kisebb ólomkészleteknél a 10 kg.-mot meghaladó mennyiség;

2) ólomzárak (plombák) teljes készlete, amennyiben az ólomzárak az elzárandó tárgyra még fel nem erősítettek;

3) minden egyes nyomda teljes bétányagának (betűk, stereotípiapalok, egyéb betűszedő, vagy ócskaanyag) 10 százaléka;

4) az elidegenítés céljából raktáron tartott bétányag (stereotípiapalok, egyéb betűszedő, vagy ócskaanyag) készletének 10 százaléka, valamint az ugyanilyen célból raktáron tartott accumulatorok készletének 50 százaléka;

5) a hivatkozott 1449/1916. M. E. sz. rendelet 1. §-ának B) pontjában felsorolt minden egyéb tárgy elidegenítés céljából raktáron tartott készletének 80 százaléka.

Továbbá:

1) a nyersfém ócskaanyag és hulladékok alakjában levő ón és óntövezetek, ugyancsak a be nem épített, vagy fel nem szerelt ónlemezek, drótok, csövek, rudak, táblák, lapok és nyersöntvények készleteinek 80 százaléka, illetőleg a 25 kg.-nál kisebb ónkészleteknél az 5 kg.-ot, 150 kg.-nál kisebb óntövezet-készleteknél a 30 kg.-ot meghaladó mennyiség;

2) a minisztérium 1449/1916. M. E. számú rendeleteinek 1. §-nak C) 1-4. pontjában meghatározott tárgyak egész készlete;

3) a hivatkozott minisztériumi rendelet 1-ső §-nak C) 5. és 6. pontjaiban meghatározott és elidegenítés céljából a raktáron tartott tárgyak egész készlete.

Az ólomhamu és káparék, valamint az ónhamu és káparék készletek tekintetében külön intézkedés történik, tehát ezeket nem kell beszolgáltatni.

2. §.

Az 1-ső §-on alapuló igénybevétel nem terjed ki és ehhez képest nem kell beszolgáltatni:

1) azokat a tárgyakat, amelyeket birtokosok a minisztérium 1449/1916. M. E. számú rendeleteinek 3. §. 1) pontja szerint a katonai igazgatás, a Magyar szent korona országainak fémközpontja részvénysársággal, vagy az ott említett más bevásárló helyek, vagy bevásárló szervek az 1916. június hó 14-ig elidegenített;

2) azokat a tárgyakat, melyekre birtokosok saját üzemében vagy az általa foglalkoztatott üzemekben a katonai igazgatás megrendeléseinek teljesítése céljából szüksége van;

3) az 1-ső §. 1) pontjában meghatározott tárgyak közül olyan mennyiséget, amelyre a készlet birtokosának a saját üzemében az üzem fenntartása céljából a jelen határozatban megjelölt tárgyak betöltését javításokra az 1916. évi június hó 1-ig okvetlenül szüksége van;

4) azokat a mennyiségeket, amelyeknek beszállítása alól a m. kir. kereskedelemügyi miniszter felmentést adott. E végbő legkésőbb az 1916. évi június hó 1-ig a kereskedelemügyi miniszterhez kell folyamodni.

3. §.

A minisztérium 1449/1916. M. E. számú rendeleteinek 1-ső §. B) 1., 3., 4., és 6., 10. pontjában felsorolt oly ólomtárgyak, valamint ugyanezen rendelet 1. §-nak C) 5. és 6. pontjaiban felsorolt ón tárgyak igénybevételeire vonatkozólag, amelyek valamely üzem berendezéséhez tartoznak, vagy bármely más telep vagy épület alkotórészei, valamely építménybe beépítve, vagy felszerelve vannak és az üzem fenntartásához a telep az épület vagy az építmény használatosságához nem okvetlenül szükségesek, külön intézkedés történik.

Ezek a tárgyak akkor is nélkülözhetőknek fognak tekintetni, ha az üzem fenntartásához a telep, az épület, vagy építmény használ-

hatóságához szükségesek ugyan, de más anyagból készült tárgyakkal pótolhatók.

Az első bekezdésben meghatározott tárgyak birtokosai a kötelező betartás elkerülése végett a tárgyak szabadkézből való eladására vonatkozólag a katonai igazgatással, a Magyar szent korona országainak fémközpontja részvénysársággal, vagy ily tárgyak megvásárlásával általuk megbízott bevásárló helyekkel, vagy bevásárlószervekkel megegyezhetnek.

4. §.

Az 1. §. szerint igénybevett tárgyak birtokosuknak (örzöjüknek) az 1916. évi június hó 1-től 15-ig terjedő időben megfelelően csomagolva, a feladandó csomagok számának és súlyának s felvevő vasuti hivatal által történt megállapítása után a Budapesti Fémátvételi Bizottság, Budapest, IV. Városház-utca 10. címére, Budapest Lipótvárosi pályaudvar állomásra teherárúknak kell feladni. A feladott tárgyak nemét a szállító levélben fel kell tüntetni. A csomagolás és szállítási költségeket a katonai igazgatás a feladónak megérti, ha pedig a beküldött készletek hadicélokra alkalmatlanoknak találtnak, a katonai igazgatás a visszaszállítás költségeit is viseli.

5. §.

A birtokosok vagy azok, akik beküldendő készleteket más térszere őrizetben tartanak, az anyagok feladásával egyidejűleg az elszállításra kerülő anyagokról jegyzéket tartoznak a Budapesti fémátvételi bizottságnak megküldeni.

A jegyzékben fel kell tüntetni a birtokost, esetleg az anyagok őrzőjét a közigazgatási járást és a helyet, ahol az anyagokat eddig tartották, a feladás helyét, a csomagolás nemét és a csomagokra alkalmazott jeleket, a csomagoknak a felvevő vasuti hivatal által megállapított számát és azok nyers súlyát, az anyagok neveit és azok tiszta súlyát.

A jegyzéket a feladónak alá kell írnia.

A jegyzék egy második példányát közvetlenül a központi fémrequisziós bizottságnak (Budapest, II. ker. Lánchid-utca 1-3. szám) kell megküldeni.

6. §.

Ha az elszállításra kerülő anyag kevesebb annál, amennyit az 1. §. 1-5. pontjai szerint be kellene szolgáltatni, akkor a beküldésre kötelezett tartozik a csökkenést a jegyzék beküldésével egyidejűleg a központi fémrequisziós bizottsághoz intézendő beadványában igazolni.

7. §.

Aki a jelen rendelettel hadicélokra igénybevett valamely tárgyat a jelen rendelet ellenére be nem szolgáltatja, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjed-

hető pénzbüntetéssel büntetendő. E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak hatáskörébe tartozik.

8. §.

E rendelet az 1916. évi április hó 30-ik napján lép életbe. Hatálya kiterjed a Magyar szent korona országainak egész területére.

A miniszter helyett:

Karátsony s. k.,
államtitkár

A m. kir. miniszteriumnak 1449/1916. M. E. számú rendelete, amelyre a fentiekben ismertetett történeti hivatkozás, a következők szövege:

1. §.

Az alább felsorolt anyagokat és tárgyakat csupán a jelen rendelet korlátai között szabad elidegeníteni, feldolgozni vagy egyébként felhasználni.

Ezek az anyagok és tárgyak a következők:

A)

1. Aluminium, antimon ólom (kemény ólom is), chrom, ferrocrom, vörösréz, bronz, sárgaréz, vörösfém, tombak, molybdán, ferromolybdán, nikkell, ferrornikkel, vanádium, ferovanádium, wolfram, ferrowolfram, ón, óntövezetek (forrasztóon, fehérém stb.), valamint cinjk és pedig akár nyersfém, akár ócskaanyag, akár hulladék alakjában;

2. be nem épített vagy fel nem szerelt rudak, táblák és lapok; valamint 0.2^m vagy ennél nagyobb falvastagságu be nem épített vagy fel nem szerelt lemezek, csövek és drótok alumintumból (kemény ólomtól is), vörösrézből, bronzból, sárgarézről, vöröstombból, tombakból, ónból, óntövezetekből és cinkből;

3. nyersöntvények ólomtól (kemény ólomtól is), vörösrézből, bronzból, sárgarézről, vörösfém-től, tombakból, ónból, óntövezetekből (fehérém stb.) és cinkből;

4. fehérlemez.

Olyan készletek, melyeknek összes sulya aluminiumnál 5 kg-ot, antimonnál 5 kg-ot, ólomnál 10 kg-ot, nikkelnél 1 kg-ot, vörösréznél 10 kg-ot, réztövezetknél 30 kg-ot, ónnál 5 kg-ot, óntövezetknél 30 kg-ot, cinknél 50 kg-ot, fehérlemezénél 100 kg-ot nem halad meg, nem esnek a jelen rendelet hatálya alá és birtokosuk azokkal szabadon rendelkezhetnek.

Ha a készletek havonkénti növekedése a felsorolt mennyiségeket nem haladja meg, birtokosuk a szaporulat felett is szabadon rendelkezhetik.

B)

Az egészen, vagy tulnyomó részben ólomtól (kemény ólomtól is) készült

1. műhelyi kellékek, u. m. satupadok ólombetétei, alátétek, kiöntések, tömítő gyűrűk és hasonlóak;
2. ólomzárak (plombák);
3. sulyok, u. huzósulyok és hasonlóak, továbbá ólomöntvények és golyók a löszerek kivételével;

Fűzőim, melyek pontos méretek

Kalap-ujdonságok naonta érkeznék.

alapján vannak elkészítve, a legolcsóbb ártól a legfinomabb minőségig vannak raktáron.

Radó

női divat különlegességek üzlete,
Nádor-utca 1. sz. — Telefon 341.

4. vitorlások ólomgerincei és ólomballasztjai;
 5. betűk, stereotypialapok és egyéb betűszedő anyag, az ócska anyagot is beleértve;
 6. beépített vagy felszerelt csövek (ónozott és kenezett csövek, ónbetétes csövek is stb.) csöki-gyök, szifoncsövek és csövezetékek;
 7. szivattyúk és szerelvények, u. m. csapok, szelepek stb.;
 8. vedrek, kádák, üstök, kazánok, retorták és egyéb készülékek, edények;
 9. kamarák ólombélései és egyéb ólombélések;
 10. accumulatorlapok.
- Azok a készletek, melyeknek összes sulya 10 kg-ot nem halad meg, nem esnek a jelen rendelet hatálya alá és azokkal birtokosuk szabadon rendelkezhetnek.

Az egészen vagy tulnyomó részben ónból vagy ónötözetekből készült:

1. stanniolumez (ónfolia), ha abban nincsen áru becsomagolva;
 2. korszók, fűrmetékek, egyéb edények, tálak, tányérok, tálcák, fedők, kanalak és egyéb háztartási tárgyak;
 3. söntéstálcák;
 4. fűrdőkádák;
 5. csapok és egyéb szerelvények;
 6. készülékek alkotórészei és gyertyaöntő formák.
- A kiváló művészeti vagy történelmi becsléssel bíró tárgyak, valamint azon stanniolumez készletek, melyeknek összes sulya 5 kg-ot meg nem halad; nem esnek a jelen rendelet hatálya alá és azokkal birtokosuk szabadon rendelkezhetnek.

Ez a rendelet kiterjed az életbe léptet idejében meglévő, valamint az utóbb keletkező készletekre is és pedig a B) és C) alatt említett tárgyakat, illetőleg arra való tekintet nélkül, hogy az egyes tárgyak valamely üzem, vagy épület berendezéséhez tartoznak, hogy azok feldolgozás vagy elidegenítés céljából tartatnak raktáron, vagy bármely más célra szolgálnak és hogy használatban vannak vagy használaton kívül állanak.

2. §.

A jelen rendelet hatálya alá eső anyagokat és tárgyakat birtokosok (örzöjők) kötelesek gondosan megőrizni.

Ezeket az anyagokat és tárgyakat a 3-5. §-okban meghatározott kivételéktől eltekintve, csupán a m. kir. kereskedelmi miniszter külön engedélyével szabad elidegeníteni, feldolgozni vagy egyébként felhasználni.

Különösen tilos ónból vagy ónötözetből készült tárgyaknak forrasztó ónná való feldolgozása.

3. §.

A m. kir. kereskedelmi miniszter külön engedélye nélkül is szabad elidegeníteni:

1. az 1. §-ban felsorolt összes anyagokat és tárgyakat a katonai igazgatás, ugyancsak a Magyar szent korona országainak fémközpontja részvénytársaság, valamint az ezen anyagok összevásárlására általuk feljogosított bevásárló helyek, vagy bevásárló szervek részére azon határnapig, amikor azokat hadi, vagy egyéb közszükségleti célokra történő igénybevételük folytán be kell szolgálatni, hacsak ettől eltérőleg a m. kir. kereske-

delemügyi miniszter korábbi határnapot meg nem állapít;

2. az 1. §. A) pontjában felsorolt anyagoknak és tárgyaknak árusítás végett raktáron tartott készleteiből — a fehérlémez kivételével — havonként az előző hónap utolsó napján meglévő készlet 10 százalékát;
3. az 1. §. B) pontjában említett és árusítás végett raktáron tartott nyomdabéti készletből havonként az előző hónap utolsó napján meglévő készlet 20 százalékát.

4. §.

A jelen rendelet hatálya alá eső anyagokból és tárgyakból a m. kir. kereskedelmi miniszter külön engedélye nélkül is szabad feldolgozni vagy egyébként felhasználni:

1. azokat a mennyiségeket, amelyekre birtokosuknak saját üzemében, vagy az általa foglalkoztatott üzemekben a katonai igazgatás megrendeléseinek teljesítése céljából szüksége van;
2. az 1. §. §. A) pontjában felsorolt anyagok és tárgyak tekintetében

a) azokból a készletekből, amelyek nem a katonai igazgatás megrendeléseinek teljesítése céljából szükségesek — a fehérlémez kivételével — havonként az előző hónap utolsó napján meglévő készlet 10 százalékát; ebbe a 10 százalékba a 3. §. 2. pontja értelmében esetleg elidegenített mennyiség is beszámítandó;

b) azokat a mennyiségeket, amelyekre a készlet birtokosának a saját üzemében felmerülő és az üzem fenntartása céljából elkerülhetetlen javításokra van szüksége;

c) vas és acélgátraknak a gyártás fenntartásához szükséges alumíniumkészleteit;

3. az 1. §. B) pontjában említett nyomdabéti anyagból azt a mennyiséget, amely a birtokos saját üzemében új betűk vagy stereotypialapok készítésére használhatik fel.

Ócska anyagok és hulladékok birtokosai ezen anyagokat saját üzemükben vagy más belföldi üzemekben nyers fémek feldolgozhatják, de az így nyert fémek csupán a jelen §. 1. és 2. pontjainak, illetőleg a 3. §-nak korlátai között szabad feldolgozniok, egyébként felhasználniok, avagy elidegeníteniok.

5. §.

Az 1. §. A) pontjában felsorolt azokra az anyagokra, amelyek a vámkülföldről hozatnak be, az 1-4. §-ok rendelkezései az állami eltérésekkel nyerne alkalmazást.

Ha a birtokos ezek tekintetében szabad rendelkezési jogot kíván magának biztosítani, ez iránt a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez kell folyamodnia és a behozatal megtörténtét a küldemény beérkezése után a szállítási okmányok bemutatásával a kereskedelemügyi miniszternél haladéktalanul be kell jelenteni.

Ha a kérelem sürgős hadszükségletre való tekintettel egyáltalán nem, vagy csakis részben teljesíthető és a katonai igazgatás a behozott anyagokat igénybe veszi, az értük járó térítés a kellően igazolt vételárnak a behozatalnál előálló egyéb igazolt mellékköltségek, továbbá a vételár és melléklettség 5 százalékával egyenlő jutaléknak figyelembevételével fog megállapítani. A térítés nagysága tekintetében emelt igények az

1912: LXVIII. t. c. 33. §-a szerint érvényesíthetők.

Ha a vámkülföldről behozott ércok kohóéltérmekek, hulladékok és hamuk birtokosa az ezekből nyerhető nyers fémekre kíván magának szabad rendelkezési jogot biztosítani, a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez evégből beadandó kérvényéhez csatolnia kell:

1. a behozatali okmányokat;
2. a behozott anyagok faját és mennyiségét feltüntető jegyzéket;
3. az eladó és a vevő által a kereskedelmi szokások szerint vett próbát;
4. az anyagoknak ugy eladó, mint a vevő által beszerzett elemzési bizonyítványait.

6. §.

A jelen rendelet végrehajtásának ellenőrzésére külön ellenőrző közegek alkalmazhatók.

Az ellenőrzéssel megbízott közegeknek az ellenőrzéshez szükséges összes adatokat rendelkezésükre kell bocsátani.

7. §.

Aki az 1. §-ban felsorolt valamely anyagot, vagy tárgyat a jelen rendelet ellenére elidegeníti, feldolgozza, vagy egyébként felhasználja, ilyen anyagot vagy tárgyat tudva, hogy elidegenítése a jelen rendeletbe ütközik, megszerzi, vagy a hatósági ellenőrzést megühsítja, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, — kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban a kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

8. §.

Ez a rendelet 1916. évi április hó 30. lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Horvát-Szlavonországokban ezt a rendelkezést, amennyiben végrehajtása az ottani önkormányzat körébe tartozik, a bán hajlja végre.

Budapest, 1916. évi április hó 28. napján.

Gróf Tisza István,
m. kir. miniszterelnök.

Telefon 233. — Tefon 233.

Pénteken, május 26-án:
EGYNAPOS MŰSOR!

Akit ketten SZERETNEK

Gyönyörű magyar társadalmi dráma 3 felvonásban.
Rendes helyárak.
Előadások 7 és 9 órakor.

APRÓHIRDETÉSEK.

Mihályi József Sándor kárpi-tos, Budai-ut 6.

Tanulót felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda, Szt. István-tér 1. sz.

Kis bejárólány felvétetik Németh-Sándor cipész üzletében, Kossuth-utca 7. sz.

Egy mindenes felvétetik Kümmel kertészetbe.

Külföldi karban levő cserépkályhák kisebb nagyobb méretben a „Magyar Király” szállodában nagyon olcsón eladó.

Keresek egy jó házból való fiút pincesz-tanulónak azonnali belépésre. Rédei vendéglős Kossuth-u. 14.

Kaszalórét bérbé ado. Tudakozódi Palotai utca 67. sz. alatt.

Tanulót fizetéssel felveszek post-tökekedésem részére. Rudányai Imre.

Nemes szamoca, nyári fejessaláta (Május királynője és kiváló fajú paradicsom palánta kapható Széchenyi-utca 26.

Borocid: Valódi tisztá-45 százas-
lékos hatóanyagot tartalmazó, mely
államilag kipróbáltatott és a külön-
böző rézgállé pótló anyagokhoz kö-
zött egyedül ez találtatott használ-
hatónak. Kapható helyben Kovács
Károlynál. Rákóczi-utca 7. szám.

Gyerekkocsik legolcsóbbtól a leg-
finomabbig Gerendai Gyula vászon,
féhérnemű, gyermek-kelengye üzle-
tében kaphatók, Székesfehérvár, Kos-
suth-u. 4.

Mozgósínház. **Apolló** Mozgósínház.

PÉNTEKEN, május 26 és 27-én: SZOMBATON
Szenzációs, moziszekecs-ujdonság!

MIKOR BÉKE LESZ

Romantikus énekes és táncos kinemaszekecs 3 felvonásban.
Irta: Vágó Géza. Zenéjét szerette: Komjáthy Károly.

SZEREPLŐK:
A francia nő Krasznay Aranka, Huszárfőhadnagy Ujváry F.
Belga szobalány Szueles Elza. A bajor katona Vass F.

I. kép (színpad), II. (film) Werdun ostroma, III. kép (színpad).

REMEK KIEGÉSZÍTŐ MŰSOR.

Előadások fél 7 és 9 órakor. — Felémelt helyárak.
Helyek megfordítottak és este számozottak.
Jegyek előre válthatók: Krausz Verona dohánytörszdejében.